

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

شرح ابن عقیل

شرح کلام و ما یتالف ۳

جلسه ۳

استاد: فرمانی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

خلاصه مباحث:

قیود کلام:

۱. اسناد تام داشته باشد.

۲. یحسن السکوت باشد.

و فرقی با جمله این است که جمله فقط قید اول را دارد.

کلم: اسم جنس جمعی است که حداقل مرکب از سه کلمه و بیشتر است، و می تواند قید دوم را داشته

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

باشد یا نداشته باشد.

قیود کلمه:

۱. لفظ باشد، لفظ صوتی است که از فم خارج شده و معتمد بر مخارج حروف است.

۲. موضوع باشد، یعنی دلالتش وضعی باشد.

۳. مفرد باشد، یعنی برای معنای مفرد (در مقابل مرکب) وضع شده باشد.

رابطه کلام و کلم:

ImamSadiq.tv

رابطه کلام و کلم از بین نِسْبِ اَرْبَعَه، عموم و خصوص من وجه است.

«قام زید»: کلام است نه کلم، زیرا کلم باید مرکب از سه کلمه باشد.

«ان قام زید»: کلم است نه کلام، زیرا یحسن السکوت نیست.

«قد قام زید»: هم کلم است و هم کلام.

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

پس رابطه کلام و کلم، عموم و خصوص من وجه است.

اشکال بر ابن عقیل:

لازمه کلام، ترکیب از دو کلمه است، و مثال «زید قائم» مرکب از سه کلمه (زید، قائم، ضمیر مستتر در

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv قائم) است، پس مثال ابن عقیل اشکال دارد؟

دفع اشکال: کلام متشکل از لفظ است و ضمیر مستتر تلفظ نشده تا لفظ باشد.

دفع توهم: لفظ بر سه قسم است:

۱. تحقیقی: لفظی که تلفظ شده و در خارج وجود دارد.

۲. تقدیری: لفظی که در تقدیر است و به واسطه قرینه حذف شده.

۳. منوی: لفظی که در نیت گرفته شده ولو ملفوظ نیست و شامل ضمائر می شود.

پس صحیح بود که مثال را این گونه بیان می کرد: «قام زید».

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

بیان قاعده:

«تمییز»: برخی این لفظ را با یک یاء استعمال می کنند که غلط است، زیرا در قواعد باب اعلال بیان شد

اگر عین الفعل، وزن تفعیل حرف عله باشد، قواعد اعلال در آن جاری نمی شود، زیرا در اینجا حرف عله

در حکم حرف صحیح است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv